

VIRANOMAISKUULEMINEN

Joroisten kunnan mielestä P-S maakuntakaava 2040 laadinta on edennyt jouhevasti, kunta on otettu hyvin mukaan kaavan laadintatyöhön ja mielipiteitämme on kuultu ymmärryksellä. Kaava-aineisto on hyvin laajaa ja niissä käsitellään hyvin suuria kokonaisuuksia. Ilmastonmuutos, siihen varautuminen ja sen torjunta on otettu kattavasti mukaan kaavoitustyöhön. Joroisten kunnan osalta Etelä-Savon maakuntakaava kumoutuu ja korvautuu uudella P-S Maakuntakaavalla. Kaavamerkintöjen muuttuminen, vaihtuminen ja lisääntyminen näyttää toteutuvan sujuvasti.

Alla olevassa osiossa kaavaselistusta ja kaavamerkintöjä kommentoidaan Joroisten ja/tai Pohjois-Savon näkökulmasta. *Kursiivilla* on esitetty kaavaehdotuksesta poimitut tekstiosiot.

2.4.3 Lentoliikenne ja ilmailu (Korjaus, lisättävää/muutettavaa tekstiä)

Traficom myönsi Joroisten lentopaikalle lentopaikan pitoluvan kesällä 2022. Lentopaikka on valvomaton ja lentopaikkalupa mahdollistaa harrasteilmailun alueella. Lentopaikkaa käyttää myös Puolustusvoimat. V. 2023 alussa perustettiin Varkauden kaupungin, Joroisten kunnan, Varkauden siviili-ilmailusäätien sekä Varkauden Lentokerhon yhteistyössä Jowa Aviation-niminen osakeyhtiö, jonka tehtävä on ylläpitää ja kehittää lentopaikan toimintaa. Vuoden 2022 lopulla aloitettiin hanke ”Kestävän matkailun ja vihreän teknologian edelläkävijä”, jossa laaditaan mm. lentopaikan kehittämissuunnitelma.

2.5.2 Maa- ja metsätalous, kasvin viljely ja kalatalous (ristiriita tekstissä)

Kappaleessa kerrotaan Pohjois-Savon suojeltujen metsien määrästä ristiriitaista tietoa:

- *Arvokkaita metsäalueita on suojeltu Pohjois-Savossa reilut 4 000 ha.*
- *Pohjois-Savon metsäalasta on suojeltu noin 65 000 ha (4,7 %).*

Tekstiä tulisi korjata tai selittää miksi suojelluista 65 000 metsähehtaaria vain 4000 ha on arvokkaita metsäalueita.

2.6 Ympäristön tila ja maakunnan luonnon monimuotoisuus (ristiriita tekstissä)

Maakunnan suojelluksi pinta-alaksi ilmoitetaan tässä:

- *Yhteensä suojeltuja alueita on Pohjois-Savossa n. 43 600 hehtaaria, josta maa-alueen osuus on n. 35 000 hehtaaria.*

5.1 Koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen (muutosehdotus)

Kappaleessa lukee nyt:

Metsien ja viheralueiden hiilinieluja on kasvatettava, viljelyalueiden hiilensidontaa on parannettava, suoalueiden hiilivarastot tulee kartoittaa ja säilyttää luonnontilaisina.

Ilmastonmuutos tulee aiheuttamaan luonnolle muutoksia, joista osa vaikuttaa negatiivisesti ja osa positiivisesti. Kasvien hiilensidonnan loputon kasvattaminen ei varmuudella ole mahdollista eikä soiden hiilivarastojen kehittymistä voida tässä vaiheessa ennustaa tarkasti. Oletettavasti metsien hyönteistuhot tulevat lisääntymään myös Suomessa Keski-Euroopassa ja Ruotsissa

nähdyn mukaisesti. Tämän vuoksi tekstiä tulisi lieventää kauttaaltaan kuten esim. *Metsien ja viheralueiden hiilinieluja pyritään kasvattamaan.*

Pintavesien ekologinen tila (muutosehdotus)

Kappaleessa lukee nyt:

Kaikissa vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimissa on parannettava pintavesien ekologista tilaa.

Vesienhoidon tavoitteena on, kuten myöhemmin on kerrottu, nostaa pintavesien ekologinen tila hyväksi tai erinomaiseksi. Edellä olevaa käskymuotoa on syytä lieventää, koska hyvien tai erinomaisten vesistöjen kohdalla voitaneen tehdä toimia, kun vedenlaatu pysyy vähintäänkin ennallaan. Tavoitteena pitää tietenkin olla, ettei yhdenkään vesistön tila heikkene.

5.2.1.1 Viitoskäytävän, Ysikäytävän ja 23-käytävän kehittämisvyöhykkeet (muutosehdotus)

Kappaleessa kerrotaan mm.:

- *Tavoitteena on niin alueiden saavutettavuuden, liikenneverkoston, työssäkäyntialueiden toimivuuden kuin elinkeinoelämän tarpeiden kehittäminen.*
- *Joroisissa oleva Varkauden lentopaikka sijaitsee viitoskäytävän kehittämisvyöhykkeellä, joten sillä nykyisin oleva erillinen elinkeinojen kehittämistarvetta osoittava merkintä jätetään pois.*

Suunnittelumääräyksessä taas todetaan seuraavasti:

- *...erityistä huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, joukkoliikenteen ja kestävän liikkumisen edistämiseen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä yritystoiminnan edistämiseen.*

Suunnittelumääräyksen tekstistä syntyy mielikuva, että vyöhykkeellä keskitytään pääosin pelkästään liikenteeseen itseensä eikä **kehittämisvyöhykkeeseen**. Kuitenkin kehittämisvyöhyke on tässä se keskeinen asia. Todetaanhan kaavaselostuksen alkuosiossa jo seuraavasti:

Pohjois-Savon aluerakenteen selkäranka on pohjois-eteläsuuntainen viitosvyöhyke, jolla tarkoitetaan vt5:n ja Savonradan muodostamaa liikenteellistä kokonaisuutta. Sen varteen sijoittuu valtaosa maakunnan asukkaista maakunnan suurimmissa kaupungeissa ja kunnissa. Samoin elinkeinoelämän keskittymät sijoittuvat pääosin viitosvyöhykkeen tuntumaan, vaikka merkittävää teollisuutta on myös eri puolilla, maakunnan reuna-alueillakin.

Suunnittelumääräyksen tekstiä tulisi siis laajentaa ja ”topakoittaa” koskemaan liikenteen lisäksi koko yhteiskunnan (mm. elinkeinot, infra, asuminen) kehittämistä Viitosväylän ”selkärangan” varaan.

5.3.2.2 Merkittävästi parannettava rata

Kappaleessa lukee nyt:

- *Pohjois-Savon kaikki poikittaisradat osoitetaan merkittävästi parannettavina ratayhteyksinä.*
- *Poikittaisten ratayhteyksien kehittäminen on entistäkin tärkeämpää maan sisäisten kuljetus- ja matkaketjujen toimivuuden sekä huoltovarmuuden kannalta*

Kuitenkaan Huutokoski-Joroinen-Rantasalmi-Savonlinna välistä junarataa ei ole merkitty kaavakarttaan merkittävästi parannettavana ratana. Kyseinen rataosuus tulee merkitä kaavakarttaan merkittävästi parannettavana ratana kaavaselostuksessa mainituilla perusteilla.

5.4.1.2 Ekologinen yhteys

Kaavamääräyksen mukaan *”ekologisilla yhteyksillä turvataan maakunnan merkittävimpien luonnonalueiden välinen kytkeytyneisyys”*. Kaavakarttaan on piirretty Kivimäensalon-Tervaruukin-Valvatus-Kotkatharjun alueiden välille ekologista yhteyttä kuvaava vihreä katkoviiva. Viivan voidaan olettaa jatkuvan kohti Haukivettä ja Linnansaaren kansallispuistoa. Merkinnästä kerrotaan lisäksi, että *”paikallinen ekologinen verkosto ylläpitää luonnon tervettä toimintaa ja turvaa paikallisen eläimistön päivittäisen liikkumistarpeen sekä nisäkkäiden levittäytymisen ympäristöön. Se muodostaa eläinyksilöiden kannalta merkittävän verkoston tarjoten ruokailu, lisääntymis-, piiloutumis-, pako- ja levittäytymismahdollisuudet rakennetun alueen ja intensiivisesti hoidetun maatalousalueen poikki. Se mahdollistaa myös heikosti leviävien lajien levittäytymisen”*. On vaikea nähdä, että ekologisen yhteyden jatkuminen mantereelta Haukiveden puolelle edistäisi esim. nisäkkäiden levittäytymistä ympäristöön. Kyseinen ekologinen yhteys ei vaikuta tarkoituksen mukaiselta muiltakaan osin. Koska maakuntakaavaehdotus ei sisällä kyseisen ekologisen yhteyden sijaintialueelle mitään suurimittaista toimintaa on vaikea nähdä, että joku maakuntakaavaan merkitsemätön uusi toiminta toteutuisi niin suurimittakaavaisena, että se estäisi luonnon tervettä toimintaa tai estäisi paikallisten eläinten päivittäistä liikkumistarvetta. Katkaiseehan tämän merkityn yhteyden jo nyt voimajohtokäytävä, rautatie ja valtatie 5. Merkinnän oikeusvaikutus on myös ongelmallinen. Kaavaselostuksen mukaan näitä ekologisista yhteyksistä on kehitettävä ja turvattava. Tässä vaiheessa on mahdotonta sanoa tarkasti mihin määräys velvoittaisi ja mitä se rajoittaisi. Merkintä tulisi poistaa.

5.4.1.3 Luonnon ydinalueet

Joroisten alueelle sijoittuu kaksi luonnon ydinaluumerkintää. Läntisin alue yhdistää Tervaruukinsalon Natura-alueen ja Kivimäensalon vanhojen metsien suojelualueet, vaikka Tervaruukinsalo ei varsinaisesti ole metsien suojelualue vaan geologisten arvojen suojelualue. Toki Tervaruukin alueelta löytyy myös varsinaisia luonnonsuojelualueita.

Itäisempi alue on merkitty hyvin laajana ulottuen jopa Joroisten kirkonkylään ja lentokentälle saakka ja alueen halkaisee valtatie 5. Alueella on toki arvokkaita luontokohteita kuten mm. Kotkatharjun suojelualueet, mutta käytännössä alue on hyvin pirstoutunut ja siellä on myös voimakasta maataloutta. On hyvin vaikea nähdä, että ao. alueen merkintä näin laajana vastaisi kaavamääräyksen tavoitteita. Aluumerkintä tulisikin poistaa tai pienentää sitä koskemaan vain valtatie 5:n itäpuolista aluetta ja sielläkin huomattavasti pienempänä.

5.4.1.4 Luonnonsuojelualueet

Pienten luonnonsuojelualueiden merkintä (vihreä pallo) ei toteuta maakuntakaavamerkinnöille asetettua tavoitetta siitä, että maakuntakaavassa esitettävän kohteen pitää olla vähintään seudullisesti merkittävä. Kaikki alle 20 ha:n suuriset luonnonsuojelualueet eivät todennäköisesti tätä ole. Rungas merkintöjen määrä heikentää kaavakartan luettavuutta.

5.4.2.1 Virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueet

Merkinnän V kaavamääräyksessä kerrotaan mm., että alueella saa rakentaa vain ulkoilua, retkeilyä ja virkistäytymistä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Kotkatharjun alueella aluumerkintä V näyttää kuitenkin rajoittavan alueen kehittämistä, mikäli golf-harrastusta ei lueta virkistäytymiseksi. Alue näyttää myös ulottuvan loma-asuntoalueeksi asemakaavoitetulla alueella. Alerajasta on tarkennettava olevan yleis- ja asemakaavoituksen mukaiseksi.

Kaavamerkintäluettelossa Kotkatharjun V 4.431 mainitaan erikseen myös MRL 33§ mukainen rakentamisrajoitus. Tämäkin kirjaus vaikuttaa olevan ristiriidassa alueen nykykäytön ja tulevien

suunnitelmien valossa. Esim. matkailun vetovoimakohdemerkinnän mahdollinen ristiriita virkistysaluemerkinnän kanssa?

5.6.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

MA-v, Joroisten kartanot Stendal-alueen merkintä ulottuu Joroisten kunnan asemakaavoittamalle alueelle VT-5 risteysalueella. MA-v-alueita tulee supistaa siten, että alueen luoteisreuna rajautuu Vanha-Mikkeliintiehen.

5.7.1.1 Tuulivoimapotentialiaali

Tuulivoimapotentialialinen alue tv-2 4.800 Korpisenkangas ulottuu Joroisten kunnan puolelle. Kaavamerkintäluettelossa laskennalliseksi voimalamääräksi alueelle ilmoitetaan 16 kpl ja toteutettavissa olevaksi määräksi 11 kpl.

Voimalamäärien merkintä tulisi poistaa luettelosta ja korvata esim. tekstillä ”Tuulivoima-alueen lopullinen laajuus ja rakennettavien voimaloiden kokonaismäärä ratkaistaan alueelle laadittavalla tuulivoimayleiskaavalla”.

5.8 Joroisten maakuntakaavamerkintöjen tarkistaminen

Kaavaselostuksen mukaan:

”Joroisten kuntaa koskevat Etelä-Savon maakuntakaavat kumotaan Pohjois-Savon maakuntalaavan 2040, 2. vaiheen hyväksymispäätöksen yhteydessä. Maakuntakaavamerkinnät siirretään Etelä-Savon maakuntakaavoista pääasiassa sellaisenaan Pohjois-Savon maakuntakaavaan 2040, 2. vaiheeseen. Merkinnät päivitetään yhdenmukaisiksi Pohjois-Savon maakuntakaavan kanssa niin merkinnän ulkoasun kuin määräysohjauksen osalta. Lähtökohtana ovat melko uudet Etelä-Savon maakuntakaavat ja niiden selvitykset”.

Maakuntakaavan merkintöjen tarkistamiseen Joroisten kunnan osalta ei ole huomautettavaa.